Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dn.7 stycznia 1933 r. 94.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA.
Kronika: 1.Premjer łotewski o polityce zagranicznej Łotwy. 2.Propozycje partji osadników. 3.Komisarz cen a partja osadników. 4.Łotewska flota handlowa. 5.Trudności eksportu łotewskiego. 6.Odezwy monarchistów w Rydze. 7.Nowa instrukcja w sprawie ograniczeń walutowych. 8.Wyjazd łotewskich myśliwych na polowanie w puszczy Białowieskiej. 9.Sprawa uregulowania cen soli i manufaktury. 10.Postulaty partji włościan letgalskich. 11."Brihva Zeme" a "separatyzm" Polaków łotewskich.
ESTONJA.
Kronika: 1.Badanie finansowej sytuacji Estonji przez Ligę Narodów. 2.Odpowiedź Stanów Zjednoczonych w sprawie estońskich długów wojennych. 3.Odroczenie płatności raty estońskiej Anglji.
FINLANDJA.
Kronika: 1.Sprawa pożyczki szwedzkiej dla Finlandji.

--§--

ŁOTWA. 1. P r e m j e r ł o t e w s k i o p o l i t y c e z a g r a n i c z n e j Ł o t w y. "Pehdeja Brihdi" /Nr.2.I.1933/: Organ premjera Skujeneeksa "Latvieszu Bals" zamieścił artykuł premjera p.t."Przegląd litewskiej polityki zagranicznej w 1932 r.". W artykule tym stwierdza premjer pasywność łotewskiej polityki zagranicznej w 1932 r. Zdaniem premjera ostry charakter kryzysu gospodarczego niewątpliwie świadczy, że niepodobna kontynuować polityki, kiedy to zerkało się jednem okiem w stronę Moskwy, gdyż polityka taka nie daje Łotwie żadnych korzyści. Sprawa łotewsko-estońskiej unji celnej bardzo niewiele posunęła się naprzód. Jeżeli chodzi zaś o stosunki z Litwą, to nie posunęły się one poza traktat handlowy, którego termin upłynął już w roku ubiegłym. Co gorsza, nowa polityka handlowa Litwy, w której zaczyna odegrywać rolę system licencyj poważnie zagraża zwężeniem znaczenia traktatu handlowego.

Łotewska polityka zagraniczna zbyt się liczy w ostatnich czasach z Moskwą. Nie uczyniono ze strony Łotwy nic, by zmienić nieznośną i nienaturalną sytuację pomiędzy Łotwą a Polską. W rezultacie Rosja też Łotwie nic nie dała. Nawet traktatu handlowego nie zawarto. W związku z tem trzeba dokładać wysiłków w kierunku uaktywnienia łotewskiej polityki zagranicznej i rozwiązania palących kwestyj.

"Pehdeja Brihdi" wyraża przy tej okazji zdziwienie, że premjer publicznie rozważa tego rodzaju kwestje, mogąc przecież zadecydować z tytułu swego stanowiska o takim, a nie innym kierunku polityki łotewskiej.

2. P r o p o z y c j e p a r t j i o s a d n i k ó w. Redaktor organu partji osadników "Latvija" Bankovs zamieścił ostatnio nader pesymistyczny artykuł w sprawie polityki rządowej, dowodząc, iż rząd nie może uchronić Łotwy przed kryzysem, gdyż nie ma mocnych podstaw. W związku z tem Bankovs proponuje utworzenie koalicji, któraby się składała z większych frakcyj sejmowych z socjaldemokratami włącznie. O ile to nie nastąpi, Bankovs przewiduje, że Łotwa się znajdzie w sytuacji równie krytycznej, co na wiosnę 1919 r.

"Pehdeja Brihdi" oświadcza, że artykuł Bankovsa zasługuje na uwagę. "Latvis" ze swej strony dodaje, że ostrzeżenie Bankovsa jest bardzo na czasie. Wreszcie "Socjaldemokrats" oświadcza, że jest wielkim krokiem naprzód, o ile człowiek widzi grożące mu niebezpieczeństwo.

3. K o m i s a r z c e n a p a r t j a o s a d n i k ó w. Organ partji osadników "Latvija" wypowiada się przeciwko komisarzowi cen, który, zdaniem "Latvija" nie zdoła nic pozytywnego w warunkach łotewskich uczynić. Ceny produktów zagranicznych są wysokie ze względu na olbrzymie cła, przewyższające kilkakrotnie wartość

samych produktów. Ceny na miejscowe produkty przemysłowe są wysokie ze względu na to, że surowce i półfabrykaty przywozi się z zagranicy. Pozatem handel i przemysł łotewski uginają się pod ciężarem wysokich podatków. W takich warunkach komisarz cen nic pozytywnego zdziałać nie może.

4. Łotewska flota handlowa. "Latvis" /z 1.I.33/: W dn. 1 stycznia 1933 r. łotewska flota handlowa składała się: ze 143 statków o ogólnym tonażu 199.902 tonny brutto.

5. Trudności eksportu łotewskiego. "Latvis" /z 31.XII.32/: Nowy litewski system licencyj boleśnie odbił się na łotewskim eksporcie cementu, przędzy bawełnianej, papieru, tektury i tkanin wełnianych. Obecnie rządy litewski i łotewski naradzają się nad likwidacją tego przykrego stanu rzeczy.

6. Odezwy monarchistów w Rydze. "Pehdeja Brihdi" /Nr.1.I.33/: W ostatnich dniach w Rydze ukazały się odezwy monarchistycznego rosyjskiego towarzystwa "Bractwa Ruskiej Prawdy". Odezwy głoszą, że w przyszłej narodowej Rosji wszyscy ci, którzy walczą z trzecią międzynarodówką uzyskają specjalne prawa do otrzymania ziemi na wieczną własność.

7. Nowe instrukcje w sprawie ograniczeń walutowych. "Siegodnia" /4.I.33/: W związku z walką z nielegalnym wywozem walut zagranicznych z Łotwy, komisja walutowa opracowała instrukcję, w myśl której wykorzystywanie bieżących rachunków firm zagranicznych w łotewskich instytucjach kredytowych możliwe jest jedynie za zgodą komisji walutowej. Przeciwko temu projektowi wystąpiły m.in. przedstawicielstwa zagraniczne. W związku z tem premjer Skujeneeks polecił instrukcję powyższą złagodzić w tym sensie, że ograniczenia stosować się będą jedynie do rachunków bieżących cudzoziemców, co do których istnieje podejrzenie, że zajmują się nielegalnym wywozem walut.

8. Wyjzad łotewskich myśliwych na polowanie w puszczy białowieskiej. "Siegodnia" /4.I.33/: 4 stycznia wyjechała do Warszawy grupa myśliwych łotewskich, zaproszonych przez prezydenta Polski Mościckiego na polowanie na dziki w puszczy Białowieskiej. Udali się mian. do Polski: minister Spr.Wewn.Kaulinsz, prezydent Rygi Celminsz, członkowie sejmu Laiminsz, Dzelzit, Breksz, Lein i adjutant premjera płk.Łukin.

9. Sprawa uregulowania cen soli i manufaktury. "Siegodnia" /Nr.4.I.1933/: Inspektor cen płk.Landowski zajął się ostatnio sprawą uregulowania cen soli i wyrobów tekstylnych. Importerzy soli i manufaktury usiłują bowiem dyktować ceny według własnego widzimisię.

10. Postulaty partji włościan letgalskich. "Nasz Głos" /Nr.1.I.33/: W związku z nowym budżetem państwowym, który ma być przygotowywany już w czasie najbliższym, odbyło się zebranie centr. zarządu stronnictwa letgalskich włościan demokratycznych. Na zebraniu tem uzgodniono żądania, które wysunie frakcja sejmowa tego stronnictwa przy uchwalaniu nowego budżetu państwowego. Żądania te dotyczą w pierwszym rzędzie zmian w aparacie państwowym, który, zdaniem tej partji, jest zbyt wielki. Posłowie tej partji będą domagali się w pierwszym rzędzie likwidacji kilku ministerstw i zmniejszenia aparatu urzędniczego. Główne żądania stronnictwa dotyczą wyasygnowania środków na budowę cukrowni w Rzeżycy, zmniejszenia długów i zwiększenia ceny na len.

11. "Brihva Zeme" a separatyzm Polaków łotewskich. "Nasz Głos" /Nr.1.I.33/: "Brihva Zeme" pisze co następuje: "W ubiegłem półroczu ludność pow. iłłuksztańskiego wykazała ożywioną działalność. Dla obrony swych interesów zorganizowano wiele filij Zjednoczenia Narodowego z centrum w Dyneburgu. Pracy tej możnaby było życzyć powodzenia, gdyby świeżo w pamięci nie pozostał

niedawny proces przeciwko Związkowi Polaków oraz jego zamknięcie przez sąd okręgowy za działalność antypaństwową. Fakt ten wywołuje rozmyślanie, czy nowa organizacja nie pójdzie śladami poprzedniej i czy działalność jej nie będzie zwrócona przeciwko Łotewskiemu Państwu i łotewskim interesom narodowym. Niestety,na jej niekorzyść wskazuje już kilka wyraźnych przykładów. Gdy się przejrzy skład nowej organizacji, widać, że składa się ona z członków dawnego Związku, czyli, że Zjednoczenie można uważać za dalszy ciąg Związku. Dalej widać, że członkowie nowej organizacji nie liczą się należycie z łotewskiemi prawami, jak to czynili członkowie organizacji poprzednio, za co zostali odpowiednio ukarani. Wobec zaś dalszych faktów należy się spodziewać, iż sejm będzie miał jeszcze wiele niespodzianek ze strony pow.iłłukszańskiego. Jednym z czołowych działaczy zamkniętej oraz nowej organizacji jest poseł Łapiński, prowadzący w tej organizacji politykę dla narodu łotewskiego w duchu niepożądanym. Deputowany ten prawie w każdą niedzielę wygłasza w swoim powiecie odczyty, w rezultacie których powstają nowe filje Zjednoczenia. 30 listopada w gm.Kapławа na zebraniu ludności polskiej dep.Łapiński pogardliwie i nietaktownie odezwał się o narodzie łotewskim, oświadczając, że w pewnych okolicznościach można Łotyszom pokazać drogę stąd do Kurlandji. Czyż dep.Łapiński uważa, że stosunki narodowościowe w iłłukszańskiem są zbyt dobre?"

W obecności posła Łapińskiego inny mówca Mich.Siuciłło nawoływał do niepłacenia podatków. Pos.Łapiński akceptował to przez swe milczenie.

Te przykłady, zdaniem "Brihva Zeme" świadczyć mają o tendencjach separastycznych wśród Polaków, czem się tak niedawno interesowały komisje sejmowe i urzędy państwowe.

"Jeśli tego rodzaju polityka ze strony Polaków będzie dalej uprawiana, nie należy się spodziewać polepszenia stosunków między Polakami a Łotyszami" - kończy gazeta.

ESTONJA.1. B a d a n i e f i n a n s o w e j s y t u a c j i E s t o n j i p r z e z L i g ę N a r o d ó w ."Siegodnia"/Nr.4.I.33/:Rząd estoński postanowił przedłużyć pełnomocnictwa prezesa Rady Banku Estońskiego Jaksona na dalsze 5 lat. W tych dniach p.Jakson ma się udać do Genewy dla wzięcia udziału w posiedzeniach Komitetu Finansowego Ligi Narodów. Komitet będzie rozpatrywał m. in. sprawę sytuacji finansowej niektórych państw, w tej liczbie Estonji.

2. O d p o w i e d ź S t a n ó w Z j e d n .w s p r a w i e e s t o ń s k i c h d ł u g ó w w o j e n n y c h ."Siegodnia" /Nr.4.I.33/:Rząd amerykański zawiadomił przedstawiciela estońskiego w Waszyngtonie w związku z drugą notą estońską w sprawie odroczenia raty długów wojennych względem Ameryki, że jest uzależniony od decyzji kongresu w sprawie długów wojennych

3. O d r o c z e n i e p ł a t n o ś c i r a t y e s t o ń s k i e j A n g l j i ."Siegodnia" /Nr.4.I.1933/: 5 stycznia rząd estoński otrzymał wiadomość z Londynu, że prośba Estonji o odroczenie raty długu wojennego względem Anglji została uwzględniona.

FINLANDJA:1.S p r a w a p o ż y c z k i s z w e d z k i e j d l a F i n l a n d j i ."Siegodnia" /Nr.4.I.33/: Kierownik fińskiego Banku Państwowego Riti prowadzi w Sztokholmie rokowania w sprawie realizacji krótkoterminowej pożyczki dla Finlandji w wys. 1 milj.funtów szt. Jednocześnie prowadzone są rokowania w sprawie większego długoterminowego kredytu dla Finlandji.